

Vergaderjaar 1997–1998

25 800

Luchtverdedigings- en commandofregatten

Nr. 1

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 1 december 1997

Inleiding

Mijn brief over de verwervingsvoorbereidingsfase van de luchtverdedigings- en commandofregatten van 6 juni 1995 (Kamerstuk 23 900 X nr. 81) bevat een beschrijving van het luchtverdedigingssysteem voor deze schepen. Ik heb toegezegd u te zullen informeren over de verwerving van dit systeem. De SMART-L radar maakt deel uit van dit systeem.

In de brief van 19 december 1996 (kamerstuk 25 000 X nr. 42) is aangekondigd dat het project uitgebreid wordt tot vier schepen. In de voortgangsrapportage van 24 juni 1997 (Kamerstuk 25 000 X nr. 91) is gemeld dat het de bedoeling is nog in 1997 de SMART-L systemen voor de vier schepen van De Zeven Provinciën-klasse aan te besteden.

Met deze brief informeer ik u over de voltooiing van de verwervingsvoorbereidingsfase van de SMART-L lange-afstandluchtwaarschuwingssradar.

Functie SMART-L in het luchtverdedigingssysteem

Sinds de Defensienota 1991 (kamerstuk 21 991 X nr. 3) berust de luchtverdediging van maritieme taakgroepen op het beginsel van «verdediging in diepte». In dit concept zijn opsporing, detectie en identificatie van doelen op grote afstand essentieel. Dit uitgangspunt is nog onverminderd van kracht. De luchtverdedigings- en commandofregatten spelen in dit concept een belangrijke rol.

Volgens het concept wordt de omgeving van het schip verdeeld in vijf zogenaamde schillen. In de buitenste (eerste) schil worden vliegtuigen en geleide projectielen gedetecteerd met externe sensoren, zoals AWACS-vliegtuigen, en met lange-afstandluchtwaarschuwingssradars. In de schil direct daarbinnen (tweede schil) worden eigen gevechtsvliegtuigen

ingezet om aanvallers te bestrijden. De lange-afstandluchtwaarschuwingradars worden gebruikt om aan de taakgroep toegewezen gevechtsvliegtuigen te geleiden. In de derde schil kunnen, door luchtverdedigingsfregatten, middellange afstand geleide wapens (zoals het «Standard Missile») worden gelanceerd. In de vierde en vijfde (binnenste) schil worden geleide wapens voor korte afstand en, in het uiterste geval, de Goalkeeper ingezet.

De SMART-L is de lange-afstandluchtwaarschuwingradar voor de fregatten van De Zeven Provinciën klasse van de Koninklijke marine.

Het SMART-L radarsysteem is ontworpen voor detectie van luchtdoelen in de wijde omgeving van het schip («Volume Search Radar»). Het systeem is in staat deze luchtdoelen op grote afstand te ontdekken, maar kan tevens op de middellange afstand ook kleine laagvliegende doelen opsporen. In het luchtverdedigingssysteem van de luchtverdedigings- en commandofregatten wordt de SMART-L gebruikt als primaire sensor; luchtdoelen die met dit systeem worden ontdekt, kunnen worden doorgegeven aan de «Active Phased Array Radar» (APAR) waarna, afhankelijk van de identificatie, kan worden besloten wapens in te zetten. De multifunctionele APAR verzorgt niet alleen de detectie van zeer laag vliegende doelen, maar ook de geleiding van de wapens voor de middellange en korte afstand.

Door het ontwerp van SMART-L, in het bijzonder de antenne, is het systeem in staat informatie te verschaffen over peiling en afstand en over de hoogte van doelen. Dit maakt ook het geleiden van eigen gevechtsvliegtuigen mogelijk. Bovendien versnelt de nauwkeurige informatie de overname van het doel door de APAR.

Beproevingen hebben aangetoond dat de SMART-L voldoet aan de eisen die zijn gesteld aan het luchtverdedigingssysteem.

Ontwikkeling SMART-L

Hollandse Signaalapparaten B.V. (Signaal) heeft de SMART-L radar ontwikkeld. Voor de financiering is gebruik gemaakt van de CODEMA-regeling. Het contract voor de, inmiddels voltooide, ontwikkeling is in juli 1991 getekend. Het prototype van SMART-L heeft bij Signaal uitgebreide beproevingen ondergaan, met behulp van door Nederland en Duitsland beschikbaar gestelde gevechtsvliegtuigen. De beproevingen zijn een succes geworden. Gebleken is dat het systeem in staat is ook zeer kleine luchtdoelen op grote afstand te detecteren en te volgen onder wisselende omstandigheden. Het Fysisch en Elektronisch Laboratorium van TNO (TNO/FEL) is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van SMART-L. Op basis van haar grote ervaring heeft TNO/FEL de Koninklijke marine bijgestaan met adviezen en heeft zij een belangrijke bijdrage geleverd aan het definiëren van de testcriteria.

Internationale samenwerking

Bij het ontwerp en de bouw van de luchtverdedigings- en commandofregatten wordt nauw samengewerkt met Duitsland. Duitsland is in 1995 een principe-overeenkomst aangegaan met Hollandse Signaalapparaten B.V. en heeft in juni 1997 definitief gekozen voor SMART-L op de toekomstige F124-fregatten.

De Nederlandse en Duitse marine zullen de systemen niet in een gecombineerd contract verwerven, aangezien de Duitse F124-fregatten als totaalpakket zijn aanbesteed bij een consortium (ARGE-F124). Wel is de

verwerving zodanig voorbereid dat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de schaalvoordelen die het produceren van een grotere serie oplevert.

Voor Nederland en Duitsland samen gaat het om ten minste zeven, maar wellicht acht systemen, afhankelijk van een Duitse optie voor één extra systeem.

Ook diverse andere landen hebben inmiddels interesse getoond voor SMART-L. Tot nu toe zijn er nog geen contracten gesloten.

Instandhouding

Voor de instandhouding van de systemen zet de Koninklijke marine zoveel mogelijk eigen onderhoudspersoneel aan boord en bij het Marinebedrijf in. In voorkomende gevallen kan een beroep worden gedaan op de firma Signaal. Omdat ook Duitsland dit systeem aanschafft, wordt bezien of er bij de instandhouding samenwerking mogelijk is.

Contract

Voor de levering van de vier systemen is een vaste prijs overeengekomen (prijspeil 1997), uitgaande van een seriegrootte van acht stuks. Het bedrag wordt volgens een overeengekomen formule jaarlijks aangepast aan de stijging van de loon- en materiaalkosten. De projectgebonden kosten zijn vrijwel gelijk aan de contractkosten, zodat hieruit de stuksprijs rechtstreeks is af te leiden. In verband met de positie van de leverancier in de (lopende) onderhandelingen met andere landen zijn de financiële gegevens van deze verwerving «commercieel vertrouwelijk» gerubriceerd. Zij zijn daarom vervat in een commercieel vertrouwelijke brief aan de voorzitter van de vaste commissie voor Defensie van de Tweede Kamer. Het contract is voorzien van een meestbegunstigingsclausule.

De Defensie Accountantsdienst heeft geregeld onderzoeken bij Signaal uitgevoerd, en beoordeelt de prijs en de financiering als aanvaardbaar.

De kosten van de vier systemen komen ten laste van het projectbudget van de luchtverdedigings- en commandofregatten.

Tot slot

Het voornemen is, mits de parlementaire behandeling dan is voltooid, het contract voor de verwerving nog dit jaar te ondertekenen.

De Staatssecretaris van Defensie,
J. C. Gmelich Meijling